

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан соціально-гуманітарного факультету

Оксана ГОМОТЮК

« 02 » 2023р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. проректора з науково-педагогічної роботи

Віктор ОСТРОВЕРХОВ

« 02 » 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ІНІНОТ

Святослав ПИТЕЛЬ

« 02 » 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни «Психологічна експертиза»
ступінь вищої освіти – магістр
галузь знань – 05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальність – 053 Психологія
освітньо-професійна програма – «Психологія»

кафедра психології та соціальної роботи

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (год.)	ІРС (год.)	Тренінг	Самост. робота студ. (год.)	Разом (год.)	Залік (сем.)
Денна	1	2	30	14	4	4	68	120	2
Заочна	1	2	8	4	-	-	108	120	2

Тернопіль – ЗУНУ
2023

Робочу програму склала: старший викладач кафедри психології та соціальної роботи, к.психол.н., доцент **Припула Олеся Арсенівна**

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри психології та соціальної роботи, протокол № 3 від «29» вересня 2023 р.

Завідувач кафедри психології та соціальної роботи, д.психол.н., професор

Андрій ГІРНЯК

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності «Психологія» протокол № 2 від «29» вересня 2023 р.

Керівник групи забезпечення спеціальності д.психол.н., професор

Андрій ГІРНЯК

Гарант ОП «Психологія» д.психол.н., професор

Оксана ФУРМАН

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПСИХОЛОГІЧНА ЕКСПЕРТИЗА»

1. Опис дисципліни «Психологічна експертиза»

Дисципліна «Психологічна експертиза»	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 4	Галузь знань – 05 Соціальні та поведінкові науки	Статус дисципліни вибіркова Мова навчання українська
Кількість залікових модулів – 3	Спеціальність: 053 «Психологія»	Рік підготовки: <i>Денна – 1</i> <i>Заочна – 1</i> Семестр: <i>Денна – 2</i> <i>Заочна – 2</i>
Кількість змістових модулів – 3	Ступінь вищої освіти – магістр	Лекції: <i>Денна – 30 год.</i> <i>Заочна – 8 год.</i> Практичні заняття: <i>Денна – 14 год.</i> <i>Заочна – 4 год.</i>
Загальна кількість годин – 120		Самостійна робота: <i>Денна – 72 год.</i> <i>Заочна – 108 год.</i> Індивідуальна робота: <i>Денна – 4 год.</i>
Тижневих годин: денна форма навчання – 8 з них аудиторних – 3		Види підсумкового контролю – <i>залік</i>

2. Мета і завдання вивчення дисципліни “Психологічна експертиза”

2.1. Мета вивчення дисципліни

Метою вивчення дисципліни “Психологічна експертизи” полягає у засвоєнні методології та теорії дослідження матеріалів, що підлягають психологічній експертизі; вивченні організації її проведення; набуття студентами вмінь прогнозувати і оцінювати перспективні психологічні ризики, проекти та програми. Удосконалення компетентності майбутніх психологів, через опанування експертною діяльністю у галузі психологічної експертизи.

2.2. Завдання вивчення дисципліни:

- оволодіти знаннями з теоретико-методологічних основ психологічної експертизи;
- засвоїти вміння використовувати різні типи і моделі психологічної експертизи для оцінки управлінських рішень, програм;
- сформувані психологічні вміння і навички виконання оцінкової науково-дослідної роботи на засадах поваги, любові, добра, гуманізму;
- домогтися гармонійного поєднання наукових знань, навчальних умінь, соціальних норм та культурних цінностей;
- пізнати методику організації і проведення психологічної експертизи.

2.3. Передумови для вивчення дисципліни.

Набуття студентами компетентності з курсу можливе за актуалізації їхніх знань з дисциплін «Психолого-педагогічне консультування», «Психологія креативності», «Психологія соціального впливу» «Психологія служби в системі освіти».

3. Програма навчальної дисципліни:

Змістовий модуль 1. Вступ до психологічної експертизи.

Тема 1. Предмет, завдання та функції психологічної експертизи.

Аналіз наукових визначень поняття “експертиза” та її головні завдання. Профайлінг як один з методів експертної оцінки, добірка психологічних інструментів для оцінки та прогнозування поведінки людини. Напрямки профайлінгу сьогодення. Методологічні принципи.

Тема 2. Організація та етапи проведення психологічної експертизи.

Потреба в оцінці особистісного вчинення – необхідна умова проведення експертизи. Основні поняття та методологічні принципи експертного аналізу. Сутність методології експертного дослідження як надскладової професійної діяльності, що здійснюється на індивідуальному і колективному рівнях.

Змістовий модуль 2. Технологія проведення психологічної експертизи.

Тема 3. Методичний інструментарій психологічної експертизи.

Процедура призначення психологічної експертизи. Основні етапи проведення психологічної експертизи. Вибір та обґрунтування психодіагностичного інструментарію при вирішенні експертних задач. Інтерпретація результатів отриманих в ході проведення психологічної експертизи.

Тема 4. *Вимоги до формування експертного висновку та його структура.*

Вимоги до оформленні і подання, висновку. Розгляд реквізитів експертного висновку. Складання фахівцем висновку, що містить пропозиції, зауваження. Процедура складання і види висновків експерта. Оцінка достовірності висновку експерта. Достовірність і належність висновку експерта.

Тема 5. *Професійні та особистісні риси експерта.*

Професійна етика експерта. Основні ознаки професійної компетентності експерта. Обов'язки експертів в процесі проведення психологічної експертизи. Пізнавальний та оціночні аспекти діяльності експерта. Аналітичність, широта та конструктивність мислення експерта. Позитивне ставлення до інновацій. Сформованість професійно-особистісних якостей експерта.

Змістовий модуль 3. Галузі застосування психологічної експертизи

Тема 6. *Судово-психологічна експертиза.*

Судово-психологічна експертиза, як одна з сфер застосування психологічної експертизи, яка встановлює ті особливості психічної діяльності та такі її прояви в поведінці особи, які мають юридичне значення та викликають певні правові наслідки.

Тема 7. *Психологічна експертиза у сфері освіти.*

Експертиза в освіті полягає у вивченні інноваційних явищ і процесів в освіті, що має метою виявлення в них потенціалу розвитку. Психологічна експертиза освітнього середовища.

Тема 8. *Психологічна експертиза у сфері праці.*

Трудова експертиза, тобто визначення фахівцями придатності людини до праці за конкретною професією. Види трудової експертизи та психологічні особливості. Призначення і основні завдання експертизи у сфері праці.

Тема 9. *Психологічна експертиза у сфері сімейних відносин.*

Сфера сімейних відносин і виділення основних складових благополучної сім'ї.

Тема 10. *Психологічна експертиза у соціальні сфері.*

Форми участі експерта у проведенні експертизи. Прогноз і оцінка соціальної ситуації. Показники і норми соціальної експертизи. Компетенція і компетентність замовника експертизи. Порядок послідовності дій у визначенні соціальної проблеми.

**4. Структура залікового кредиту з дисципліни
«Психологічна експертиза»**

(денна форма навчання)

Перелік тем	Кількість годин				
	Лекції	Практ. заняття	СРС	ІСР	Контр. заходи
Заліковий модуль 1. Вступ до психологічної експертизи.					
Тема 1. Поняття, завдання та функції психологічної експертизи.	2	1	6	-	Питання, кросворд.
Тема 2. Організація та етапи проведення психологічної експертизи.	4	1	6	1	Питання, доповіді.
Заліковий модуль 2. Технологія проведення психологічної експертизи.					
Тема 3. Методичний інструментарій психологічної експертизи.	4	2	8	-	Питання.
Тема 4. Вимоги до формування експертного висновку та його структура.	4	2	8	-	Питання.
Тема 5. Професійні та особистісні риси експерта.	4	2	6	-	Тести.
Заліковий модуль 2. Галузі застосування психологічної експертизи.					
Тема 6. Судово-психологічна експертиза.	4	2	6	1	Питання.
Тема 7. Психологічна експертиза у сфері освіти.	2	1	6	-	Питання, доповіді.
Тема 8. Психологічна експертиза у сфері праці.	2	1	8	-	Питання
Тема 9. Психологічна експертиза у сфері сімейних відносин.	2	1	8	1	Питання.
Тема 10. Психологічна експертиза у соціальній сфері.	2	1	10	-	Питання, тести.
Тренінг			4		
Разом	30	14	72	3	

(заочна форма навчання)

Перелік тем	Кількість годин		
	Лекції	Практичні заняття	СРС
Заліковий модуль 1. Вступ до психологічної експертизи.			
Тема 1. Поняття, завдання та функції психологічної експертизи.	2	-	10
Тема 2. Організація та етапи проведення психологічної експертизи.	-	2	10
Заліковий модуль 2. Технологія проведення психологічної експертизи.			
Тема 3. Методичний інструментарій психологічної експертизи.	2	-	10
Тема 4. Вимоги до формування експертного висновку та його структура.	-	-	12
Тема 5. Професійні та особистісні риси експерта.		-	10
Заліковий модуль 2. Галузі застосування психологічної експертизи.			
Тема 6. Судово-психологічна експертиза.	-	-	12
Тема 7. Психологічна експертиза у сфері освіти.	2	-	10

Тема 8. Психологічна експертиза у сфері праці.	-	-	12
Тема 9. Психологічна експертиза у сфері сімейних відносин.	-	2	10
Тема 10. Психологічна експертиза у соціальній сфері.	2	-	12
Разом	8	4	108

5. Тематика практичних занять з дисципліни «Психологічна експертиза»

Денна форма

Змістовий модуль 1. Вступ до психологічної експертизи.

Практичне заняття № 1

Тема: «Предмет, завдання та функції психологічної експертизи».

Мета: забезпечити оволодіння студентами основними категоріями експертизи, окреслити її теоретичні аспекти, етапи, різновиди.

Питання для обговорення:

1. Теоретичні аспекти експертизи.
2. Сутність і особливості експертного дослідження.
3. Мета, завдання та межі застосування експертизи.
4. Основні функції експертизи у процесі оцінювання.
5. Оцінка достовірності інформації при застосуванні профайлінгу.

Практичне заняття № 2

Тема: «Організація та етапи проведення психологічної експертизи».

Мета: окреслити сутність методу експертної оцінки як надскладної професійної діяльності, що здійснюється на індивідуальному і колективному рівнях.

Питання для обговорення:

1. Етапи проведення психологічної експертизи.
2. Процедура психологічної експертизи в системі психологічної практики.
3. Доцільність призначення психологічної експертизи.
4. Здійснити практичну експертизу дитячої іграшки.

Практичне заняття № 3.

Тема: «Методичний інструментарій психологічної експертизи».

Мета: розкрити методичний інструментарій проведення соціально-психологічної експертизи.

Питання для обговорення:

1. Організаційні моделі соціально-психологічної експертизи.
2. Форми участі експерта у проведенні соціальної експертизи.
3. Методом групових і індивідуальних вправ відпрацьовувати практичні навички застосування експертизи.

Практичне заняття № 4.

Тема: «Вимоги до формування експертного висновку та його структура».

Мета: відзначити ефективну підготовку структури і вимог до формування експертного висновку.

Питання для обговорення:

1. Чітка структура експертного висновку.
2. Форма експертного висновку.
3. Характерні основні вимоги, щодо результатів висновку.
4. Реквізити експертного висновку.

Практичне заняття № 5.

Тема: «Професійні та особистісні риси експерта».

Мета: висвітлити особистісні і професійні риси експерта, відзначити рівень вимог фахової підготовки експерта.

Питання для обговорення:

1. Основні обов'язки експерта в процесі проведення психологічної експертизи.
2. Важливість фахової підготовки експерта.
3. Пізнавальні та оціночні аспекти діяльності експерта.
4. Професійна етичність та конфіденційність експерта.
5. Етапи діяльності у роботі експерта.

Змістовий модуль 2. Технологія та процедура проведення психологічної експертизи

Практичне заняття № 6

Тема: «Судово-психологічна експертиза».

Мета: висвітлити застосування соціально-психологічної експертизи у сферах: судочинства, освіти, праці і сімейних відносин.

Питання для обговорення:

1. Соціально-психологічна експертиза у сфері судочинства.
2. Предмет та види судово-психологічної експертизи.
3. Підстави призначення судово-психологічну експертизу.
4. Підготовка судово-психологічної експертизи.

Практичне заняття № 7.

Тема: «Психологічна експертиза у сфері освіти».

Мета: розкрити процедуру та відмітити критерії соціально-психологічної експертизи.

Питання для обговорення:

1. Психологічна експертиза у сфері освіти.
2. Основні напрямки психологічної експертизи у сфері освіти.
3. Психолого-лінгвістична експертиза у освіті.
4. Психологічна експертиза освітнього середовища.

Практичне заняття № 8.

Тема: « Психологічна експертиза у сфері праці».

Мета: розкрити особливості вимог до критеріїв соціально-психологічної експертизи і класифікувати їх.

Питання для обговорення:

1. Призначення та основні завдання трудової експертизи.
2. Психологічні особливості трудової експертизи.
3. Види трудової експертизи.

Практичне заняття № 9.

Тема: «Психологічна експертиза у сфері сімейних відносин».

Мета: відзначити ефективну підготовку структури і вимог до формування експертного висновку.

Питання для обговорення:

1. Сімейні відносини як об'єкт соціально психологічної експертизи.
2. Методичний інструментарій експертизи сімейних відносин.
3. Психологічна експертиза сімейних відносин у судовій практиці.
4. Батьки як об'єкт психологічної експертизи.

Практичне заняття №10.

Тема: «Психологічна експертиза у соціальній сфері».

Мета: розкрити предмет дослідження, об'єкт і суб'єкт соціально-психологічної експертизи.

Питання для обговорення:

1. Психологічна експертиза у соціальній сфері.
2. Потреба у проведенні соціально-психологічної експертизи та її суб'єкти.
3. Типи і види соціальної експертизи.
4. Скласти психологічно-поведінковий портрет одногрупника.

Заочна форма

Змістовий модуль 1. Технологія проведення психологічної експертизи.

Практичне заняття № 1

Тема: «Поняття про експертизу, її різновиди і функції».

Мета: забезпечити оволодіння студентами основними категоріями експертизи, окреслити її теоретичні аспекти, етапи, різновиди.

Питання для обговорення:

1. Теоретичні аспекти експертизи.
2. Сутність і особливості експертного дослідження.
3. Мета, завдання та межі застосування експертизи.
4. Основні функції експертизи у процесі оцінювання
5. Методика проведення експертизи.
6. Профайлінг, як один з методів експертної оцінки.
7. Визначення типу особистості за ознаками поведінкової моделі.

Тема: «Об'єкт, предмет дослідження та суб'єкти соціально-психологічної експертизи».

Мета: розкрити предмет дослідження, об'єкт і суб'єкт соціально-психологічної експертизи.

Питання для обговорення:

1. Психологічна експертиза у соціальній сфері.
2. Потреба у проведенні соціально-психологічної експертизи та її суб'єкти.
3. Типи і види соціальної експертизи.
4. Організаційні моделі соціально-психологічної експертизи.
5. Форми участі експерта у проведенні соціальної експертизи.
6. Методом групових і індивідуальних вправ відпрацьовувати практичні навички застосування експертизи.

Змістовий модуль 2. Галузі застосування психологічної експертизи.

Практичне заняття № 2

Тема: «Етапи, процедури та критерії соціально-психологічної експертизи».

Мета: розкрити процедуру та відмітити критерії соціально-психологічної експертизи.

Питання для обговорення:

1. Етапи проведення психологічної експертизи.
2. Процедура психологічної експертизи в системі психологічної практики.
3. Доцільність призначення психологічної експертизи.
4. Вимоги до критеріїв соціально-психологічної експертизи і їх класифікація.
5. Традиційні методи психологічної експертизи.
6. Специфічні методи психологічної експертизи.
7. Обговорити наступні методи: опитування, бесіда і спостереження.

Тема: «Структура, вимоги до формування та затвердження експертного висновку».

Мета: відзначити ефективну підготовку структури і вимог до формування експертного висновку.

Питання для обговорення:

1. Чітка структура експертного висновку.
2. Форма експертного висновку.
3. Характерні основні вимоги, щодо результатів висновку.
4. Реквізити експертного висновку.
5. Критерії і показники ефективності експертного висновку.
6. Вступна частина експертного висновку.
7. Дослідницька і заключна частина.
8. Практично сформулювати експертний висновок на основі укладеного договору експертизи.

6. Комплексне практичне індивідуальне завдання

Індивідуальне завдання з дисципліни «Психологічна експертиза» виконується самостійно кожним студентом у формі реферату за поданими

темами дисципліни. Варіант обирається відповідно до порядкового номера у списку. Комплексне практичне індивідуальне завдання оформлюється у відповідності зі встановленими вимогами і оцінюється за 100-бальною шкалою. Основні результати дослідження доповідаються в аудиторії та супроводжуються презентацією слайдів. Індивідуальне заняття охоплює основні теми дисципліни та має на меті більш глибоке опанування матеріалу і є одним із обов'язкових складових модулів залікового кредиту з дисципліни «Психологічна експертиза».

7. Тренінг з дисципліни

Тема: «Комунікабельність у проведенні психологічної експертизи»

Завдання тренінгу: оволодіння соціально-комунікативним потенціалом особистості студентів, формування адекватної самооцінки та способів ефективної взаємодії в колективі експертів.

Порядок проведення тренінгу

1. Ознайомлення студентів з темою тренінгового заняття, проводиться вступна частина.
2. Створення робочого настрою у колективі студентів, обговорення правил проведення тренінгового заняття. Роздатковий матеріал у вигляді програм.
3. Практична частина реалізується шляхом виконання завдань у групах студентів у кількості 2-3 осіб з певних дослідницьких завдань теми тренінгового заняття.
4. Обговорення підведених підсумків виконаних завдань у групах. Обмін думками з питань, які виносилися на тренінгові заняття.

Структура тренінгу

№ заняття	Завдання тренінгу
Заняття 1	Розвинути соціально-комунікативні навички, почуття власної значимості, сформувані адекватну самооцінку на основі самопрезентації
Заняття 2	Розвинути культуру спілкування, сформувані способи ефективної психологічної взаємодії у колективі
Заняття 3	Проаналізувати способи ефективної взаємодії в колективі, закріпити отримані навички

8. Самостійна робота студентів

Для успішного вивчення і засвоєння дисципліни «Психологічна експертиза» студентам важливо володіти значним обсягом інформації, частину якої вони отримують і опрацьовують шляхом самостійної роботи. Самостійна робота полягає в опрацьованні сучасної навчальної і наукової фахової літератури.

№ п/п	Пропонована тематика
1.	Поняття, завдання та функції психологічної експертизи.
2.	Організація та етапи проведення психологічної експертизи.
3.	Методичний інструментарій психологічної експертизи.
4.	Вимоги до формування експертного висновку та його структура.
5.	Професійні та особистісні риси експерта.
6.	Судово-психологічна експертиза.
7.	Психологічна експертиза у сфері освіти.
8.	Психологічна експертиза у сфері праці.
9.	Психологічна експертиза у сфері сімейних відносин.
10.	Психологічна експертиза у соціальній сфері.

9. Методи навчання

У навчальному процесі застосовуються: інтерактивні лекції, проекти, практичні та індивідуальні заняття, моделювання практичних ситуацій, методи стимулювання і мотивації, ділові ігри, «круглий стіл», дискусії, консультації, самостійна робота, робота у групах, метод опитування, тестування, кросворди, доповіді, виконання КПЗ.

10. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни “Психологічна експертиза” використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студентів:

- поточне тестування та опитування;
- розгадування кросвордів на відповідну тему практичного заняття;
- підсумкове тестування за кожним змістовим модулем;
- ректорська контрольна робота;
- оцінювання виконання КПЗ;
- підсумковий залік.

11. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності. Використання друкованих і електронних джерел інформації під час контрольних заходів та екзаменів заборонено.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов’язковим компонентом оцінювання. За об’єктивних причин (наприклад, карантин, військовий стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбутися в

онлайн формі за погодженням з керівником курсу та дозволу дирекції факультету.

12. Критерії, форми поточного і підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни “Психологічна експертиза” визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Для заліку:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3 (підсумкова оцінка за КПЗ)
30%	40%	30%
Усне опитування під час занять (5 теми по 5 балів=25 балів). Контрольна робота 75 балів.	Усне опитування під час занять (5 теми по 5 балів=25 балів). Контрольна робота 75 балів.	1. Написання КПЗ, яке включає проведення психологічної експертизи конкретної галузі, яка досліджується, оформлення роботи згідно вимог=60 балів. 2. Захист КПЗ=30 балів 3. Оцінка за тренінг=10 балів.

Шкала оцінювання:

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90 – 100	відмінно	A (відмінно)
85 – 89	добре	B (дуже добре)
75 – 84		C (добре)
65 – 74	задовільно	D (задовільно)
60 – 64		E (достатньо)
35 – 59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1 – 34		F (незадовільно з обов’язковим повторним курсом)

13. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1.	Електронний варіант лекцій.	1 – 10
2.	Електронний варіант завдань для проведення практичних занять.	1 – 10
3.	Програмне забезпечення: Microsoft Office Word, Microsoft Power Point, AIMP, Moodle, Zoom.	1 – 10
4.	Технічне забезпечення: ноутбук, проєктор.	1 – 10

Рекомендовані джерела інформації

1. Про повну загальну середню освіту: Закон України від 16. 01. 2020 № 463-XI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
2. Про судову експертизу: Закон України від 25.02. 1994 № 4038-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text>

3. Про судово-медичну експертну діяльність. Проект Закону України від 16.06.2015 № 2081а. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/JH1LT68A>
4. Про затвердження Положення про психологічну службу у системі освіти України. Наказ: МОН України від 22.05.2018 № 509. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0885-18#Text>
5. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971. Редакція: 11.12.2022. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/KD0001?an=902096>
6. Сімейний кодекс України. Закон від 10.01.2002 № 2947-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text>
7. Гірняк А. Н., Гірняк Г. С. Діалогічна взаємодія учасників освітнього процесу, як передумова та гарантія його ефективності. Guarantees and protection of fundamental human rights as the integral element of integration of Ukraine on the EU : monografia zbiorowa. Olsztyn (Polska) : Wydział Prawa i Administracji UWM w Olsztynie, 2019. S. 105 – 117.
8. Григус І.М., Самороков В.О., Цимбалюк В.І. , Цимбалюк О.В., Сахнюк В.В. Судова психіатрія та судово-психіатрична експертиза : навч. посіб. / за ред. І.М.Григуса. Львів : ФОП Піча С.В., 2018. 119 с.
9. Дручек О. В. Профайлінг як метод забезпечення державної безпеки і громадського порядку: проблеми застосування. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2018. Випуск 1. Том 2. С 132 – 136.
10. Етнокультурна психологія. Історія та сучасність / Іван Данилюк, Антон Курапов, Ілья Ягіяєв. Київ: АртЕк, 2019. 432 с.
11. Задорожня Ю.А. Судово-психологічна експертиза в адміністративному процесі. *Актуальні проблеми державотворення, правотворення та правозастосування: матеріали наук. семінару*. Дніпро: ДДУВС, 2019. С. 133-134.
12. Крюкова М.А., Єлховський І.В. Судово-психологічна експертиза (в допомогу до самостійної роботи для здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра факультету психології, політології та соціології) М.А. Крюкова. Одеса: Фенікс, 2021. 61 с.
13. Матейко Н.В., Лишак О.А. Клініко-психологічна компетентність фахівця при проведенні судово-психологічної експертизи. *Криміналістика і судова експертиза*. 2020. Випуск 65. С. 643–653.
14. Назаров О.А. Проблемні аспекти застосування спеціальних психологічних знань задля відшкодування моральної шкоди в Україні за наслідком військового озброєного нападу російської федерації. *Актуальні питання судової психологічної експертизи у справах за позовами про відшкодування моральної шкоди : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф.* Харків : ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса», 2022. С. 96-102.
15. Подільчак О. М. Кримінологічний профайлінг – реалізація вчення про особу злочинця. URL: http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2017/4_2017/part_2/34.pdf
16. *Криміналістика і судова експертиза : міжвід. наук.-метод. Збірник. Міністерство юстиції України, Київ. н.-д. ін-т судових експертиз*. Київ,

2018. Вип. 63(2). – С. 472–475. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/krise_2018_63\(2\)_66](http://nbuv.gov.ua/UJRN/krise_2018_63(2)_66)
17. Психолого-педагогічна експертиза : хрестоматія / укладачі: С. П. Дерев'яно, Ю. В. Примак. Чернігів: Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка, 2021. 280 с. URL: <http://erpub.chnpu.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/7331/1/%D0%9F%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%BE-%20%D0%BF%D0%B5%D0%B4%D0%B0%D0%B3%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B0%20%D0%B5%D0%BA%D1%81%D0%BF%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%B8%D0%B7%D0%B0.pdf>
18. Рудь Ю. В., Мартинова Т. О. Психологія профайлінгу : навч. посіб. Київ : ДП Вид. дім «Персонал», 2018. 236 с. URL: https://maup.com.ua/assets/files/lib/book/psih_profailingu.pdf
19. Соціальна психологія в Україні : довідник / за ред. М. М. Слюсаревського; упоряд. І. І. Ревера, С. Є. Фіськович ; Ін-т соц. та політ. психології НАПН України. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ : Талком, 2019. 324 с.
20. Стрельнікова Л. В. Методика судово-психологічної експертизи/психологічного дослідження визначення наявності моральної немайнової шкоди, розміру відшкодування/компенсації за моральну шкоду, її наслідки. Київ : ПП «ПФ «Фоліант». 2021. 180 с.
21. Телійчук В. Г., Зінченко С.С. Щодо застосування профайлінгу в оперативно-розшуковій діяльності підрозділами кримінальної поліції Національної поліції України. *Юридичний бюлетень*. Вип. № 12. 2020. С.184–193.
22. Черезова І. О. Психологічна експертиза: навч. посіб. Бердянськ: БДПУ, 2018. 262 с.
23. Яблонський А. І. Гуманітарно-психологічна експертиза в контексті професійної діяльності психолога. *Теорія і практика сучасної психології: зб. наук. праць*. Класич. приват. ун-т. Запоріжжя, 2019. № 5, т. 1. С. 81–86.
24. Яровий Т. С. Роль профайлінгу в любістській діяльності: державно управлінський аспект. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. Електронне видання: www.dy.nauka.com.ua № 10, 2020. URL: http://www.dy.nauka.com.ua/pdf/10_2020/38.pdf
25. Profiling, Cambridge Dictionary : веб-сайт. URL: <https://dictionary.cambridge.org/us/dictionary/english/profiling>
26. Przemyslaw Ziolkowski Licea profilowane – sukces czy porazka? URL: <https://depot.ceon.pl/bitstream/handle/123456789/20734/Strony%20od%20pz-zn6-drukarnia-3.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
27. Top Video Surveillance Trends to Watch in 2018. *Security Sales & Integration* : веб-сайт. URL: <https://www.securitysales.com/surveillance/top-video-surveillance-trends-2018>
28. United States Department of Homeland Security / a budget for america's future 2021. *The White House* : веб-сайт. URL: https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2020/02/budget_fy21.pdf?fbclid=IwAR22bkjfuyP2uq50rHy7NEOp5DKTRH5q3efKxxqLKxqN9vW650MPmGk2hQo

29. Wojciszke Bogdan Psychologia społeczna. Warszawa : Wydawnictwo Naukowe Scholar, 2021. 636 s.